

The role of moral identity in predicting academic adjustment and academic self-efficacy of students

Afsaneh Moradi¹ | Hossein Janabadi² | Abu Saeed Davarpanah³

1. M.A. of Educational Psychology, University of Sistan and Baluchestan, Zahedan, Iran. **E-mail:** afsanmoradi99@gmail.com
2. **Corresponding Author**, professor, Department of Psychology, University of Sistan and Baluchestan, Zahedan, Iran. **E-mail:** hjenaabadi@ped.usb.ac.ir
3. Associate Professor, Department of Education, University of Sistan and Baluchestan, Zahedan, Iran. **E-mail:** a.sdavarpanah@ped.usb.ac.ir

---

Article Info

Article Type:
Research Article

Received Date:
04 February 2023

Received in Revised from:
06 June 2023

Accepted Date:
28 August 2022

Published Online:
05 September 2023

Keywords:

Moral Identity, Academic Adjustment, Academic Self-Efficacy

Abstract

This research was conducted with the aim of determining the role of moral identity in predicting academic adjustment and academic self-efficacy of students. The descriptive research method was correlation. The statistical population of this research included all female secondary school students of the second period of Zahedan city, numbering 6865 students in the academic year 2021-2022, and based on Morgan's table, 366 students were randomly selected as a sample. The data collection tool was the moral identity questionnaire of Aquino and Reed (2002), academic adjustment by Baker and Seriak (1984) and academic self-efficacy by Jinks and Morgan (1999). The findings of the research showed that there was a positive and meaningful relationship between moral identity and academic adjustment and self-efficacy of students. The results of regression analysis showed that moral identity could predict 67.6% of changes in academic adjustment and 70.4% of changes in academic self-efficacy of students. Also, the components of moral identity were able to predict students' academic adjustment and self-efficacy; Therefore, it can be concluded that moral identity is one of the variables that can predict academic adjustment and academic self-efficacy of students, so it needs attention by education officials.

Cite this article: Moradi, A., Janabadi, H., & Davarpanah, AS. (2023). The role of moral identity in predicting academic adjustment and academic self-efficacy of students. *Journal of Educational Psychology Studies*, 20(50), 151-165.

DOI: 10.22111/JEPS.2023.44741.5311

نقش هویت اخلاقی در پیش‌بینی سازگاری تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان

افسانه مرادی^۱ | حسین جناآبادی^۲ | سعید داورپناه^۳

۱. کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران. رایانامه: afsanmoradi99@gmail.com

۲. نویسنده مسئول، استاد، گروه روانشناسی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران. رایانامه: hjenaabadi@ped.usb.ac.ir

۳. دانشیار، گروه آموزش و پرورش، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران. رایانامه: a.sdavarpanah@ped.usb.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
<p>نوع مقاله: مقاله پژوهشی</p> <p>تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۱/۱۵</p> <p>تاریخ ویرایش: ۱۴۰۱/۰۳/۱۶</p> <p>تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۶/۰۶</p> <p>تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۶/۱۴</p> <p>واژگان کلیدی: هویت اخلاقی، سازگاری تحصیلی، خودکارآمدی تحصیلی</p>	<p>این پژوهش با هدف تعیین نقش هویت اخلاقی در پیش‌بینی سازگاری تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان انجام گرفت. روش انجام تحقیق توصیفی همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل تمام دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوره دوم شهر زاهدان به تعداد ۶۸۶۵ نفر در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ بودند که براساس جدول مورگان تعداد ۳۶۶ نفر دانش‌آموز به‌صورت طبقه‌ای تصادفی به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه هویت اخلاقی آکوینو و رید (۲۰۰۲)، سازگاری تحصیلی بیکر و سریاک (۱۹۸۴) و خودکارآمدی تحصیلی جینکز و مورگان (۱۹۹۹) بود. یافته‌های پژوهش نشان داد بین هویت اخلاقی با سازگاری تحصیلی و خودکارآمدی دانش‌آموزان رابطه معناداری وجود مثبت و معناداری وجود داشت. یافته‌های تحلیل رگرسیون نشان داد هویت اخلاقی توانست ۶۷/۶ درصد از تغییرات سازگاری تحصیلی و ۷۰/۴ درصد از تغییرات خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی نمایند. همچنین مؤلفه‌های هویت اخلاقی قادر به پیش‌بینی سازگاری تحصیلی و خودکارآمدی دانش‌آموزان بودند؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که هویت اخلاقی از جمله متغیرهایی است که می‌تواند سازگاری تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کند، لذا نیازمند توجه توسط مسئولین تعلیم و تربیت می‌باشد.</p>

استناد به این مقاله: مرادی، افسانه؛ جناآبادی، حسین و داورپناه، سعید. (۱۴۰۲). نقش هویت اخلاقی در پیش‌بینی سازگاری تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان. *مجله مطالعات روانشناسی تربیتی*، ۲۰(۵۰)، ۱۶۵-۱۵۱.

DOI: 10.22111/JEPS.2023.44741.5311

مقدمه

امروزه یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های نظام‌های آموزشی، موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان است و این نظام‌ها زمانی موفق هستند که یادگیرندگان از لحاظ تحصیلی وضعیت مطلوبی داشته باشند. از عوامل موفقیت نظام آموزشی می‌توان به سازگاری تحصیلی^۱ اشاره نمود (ون رویج و همکاران^۲، ۲۰۱۸). سازگاری تمایل برای تغییر فعالیت در راستای انطباق با محیط است که در واقع پاسخی به تغییرات محیط پیرامون محسوب می‌شود (شیخ‌الاسلامی و همکاران، ۱۳۹۷). سینه‌ها و سینگ^۳ (۱۹۹۷) سازگاری را در سه حیطه تحصیلی، عاطفی^۴ و اجتماعی^۵ مطرح کرده‌اند. بحث سازگاری تحصیلی مشتمل است بر توانمندی دانش‌آموز در انطباق با شرایط و الزامات تحصیل و نقش‌هایی که مدرسه به‌عنوان یک‌نهاد اجتماعی پیش وی آن‌ها قرار می‌دهد (وو و لیئو^۶، ۲۰۱۹). سازگاری تحصیلی شامل رضایت از مدرسه، پیشرفت تحصیلی، مورد علاقه بودن از طرف معلم، ارتباط با سایر دانش‌آموزان، نظر مسئولین مدرسه نسبت به عملکرد دانش‌آموز و موارد دیگر می‌باشد (اینالو و قمری، ۱۴۰۰). سازگاری تحصیلی نقش مؤثری در عملکرد تحصیلی دارد و فقدان آن می‌تواند به ترک و یا افت تحصیل ختم شود؛ بنابراین برای نیل به پیشرفت تحصیلی و عملکرد مناسب و پیشگیری از افت و ترک تحصیل، بررسی و تمرکز بر سازگاری تحصیلی حائز اهمیت است (جعفری و عبدی زرین، ۱۴۰۰). افرادی که در سازگاری تحصیلی با مشکل مواجه هستند به‌احتمال زیاد در سایر ابعاد سازگاری و حتی سایر ابعاد زندگی با مشکل مواجه می‌باشند (اصلان و کوئیر^۷، ۲۰۲۱). تمنائی‌فر و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهش خود بیان کردند که از بین مؤلفه‌های سازگاری، سازگاری تحصیلی قوی‌ترین پیش‌بینی کننده عملکرد تحصیلی است. نتایج پژوهش لیران و میلر^۸ (۲۰۱۹) نشان داد که سازگاری تحصیلی با خودکارآمدی تحصیلی رابطه مثبتی دارند.

در طول دو دهه گذشته خودکارآمدی^۹ به عنوان یک عامل انگیزشی مهم در پژوهش‌های مربوط به رفتار انسان مطرح شده است. این عامل نقش بسزایی در بهبود و افزایش عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دارد (محمودی، ۱۴۰۰). خودکارآمدی یکی از مفاهیم کلیدی نظریه شناختی اجتماعی بندورا^{۱۰} (۱۹۹۷) است. مفهوم خودکارآمدی به باورهای افراد درباره قابلیت‌ها و توانایی‌هایشان برای سازمان‌دهی و انجام عملی خاص گفته می‌شود (الگمدی و همکاران، ۲۰۲۰) که در شکل‌گیری فرایندهای انگیزشی برای انجام عمل و رویارویی با مشکلات به فرد کمک می‌کند (شین^{۱۱}، ۲۰۱۸). یکی

1. academic adjustmen
2. Van Rooij
3. Sinha, & Singh
4. emotional adjustment
5. social adjustment
6. Wu, & Liu
7. Aslan, & Kosir
8. Liran, & Millar
9. self-efficacy
10. Bandura
11. Shen

از حوزه‌های خودکارآمدی که رابطه آن با عملکرد تحصیلی مورد پژوهش قرار گرفته است، خودکارآمدی تحصیلی^۱ است. خودکارآمدی تحصیلی به‌عنوان قابلیت درک فرد در انجام وظایف لازم برای رسیدن به اهداف تحصیلی می‌باشد (فریسن^۲، ۲۰۱۹). باورهای کارآمدی شخصی دانش‌آموزان سطح انگیزش آنان را تعیین می‌کند؛ یعنی تا چه اندازه پشتکار به خرج می‌دهند و تا چه میزان در مقابل سختی‌ها مقاومت می‌کنند و دست از تلاش بر نمی‌دارند (شیخ‌الاسلامی و همکاران، ۱۳۹۲). در خودکارآمدی تحصیلی بر تلاش و مداومت فرد اثر می‌گذارد؛ بدین صورت که دانش‌آموزانی با حس قوی از خودکارآمدی در زمان مواجهه با چالش‌های تحصیلی، به احتمال بیشتری تلاش و مداومت طولانی را ضروری می‌دانند (شیخ‌الاسلامی و سیداسماعیلی قمی، ۱۴۰۰). همچنین خودکارآمدی تحصیلی به طور خاص به معنای قضاوت یادگیرنده درباره توانایی‌اش برای دستیابی موفقیت‌آمیز به اهداف آموزشی است (بشرپور و عینی، ۱۴۰۰). نتایج پژوهش‌های گوناگون نشان داده است که افرادی که به توانایی خود اعتماد دارند و خودکارآمدی بالایی دارند در برابر موانع و چالش‌های تحصیلی سرزنده‌تر و شاداب‌ترند (فرید و اشرف‌زاده، ۱۴۰۰). نتایج اسکالویک^۳ (۲۰۲۰) نشان داد دانش‌آموزانی که خودکارآمدی تحصیلی بالاتری دارند، سازگاری تحصیلی بهتری را تجربه خواهند کرد و از راهبردهای سودمندتری برای یادگیری بهره‌مند می‌شوند.

به نظر می‌رسد یکی از عواملی که می‌تواند بر سازگاری تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان اثرگذار باشد، هویت اخلاقی^۴ است. نخستین بار اریکسون^۵ (۱۹۶۸) هویت‌یابی را گامی مهم در گذار از نوجوانی و ورود به مرحله بزرگسالی در نظر گرفت و معتقد بود هویت که شامل حقیقت وجودی فرد است، در محوری‌ترین بخش وجود فرد قرار دارد. پس از اریکسون، نظریه‌پردازان بسیاری به بررسی مؤلفه‌ها، ساختار، چگونگی شکل‌گیری و انواع هویت پرداختند (هاگ^۶، ۲۰۱۶) که در این بین، هویت اخلاقی طی چند سال اخیر توجه پژوهشگران را به خود جلب کرده است. منظور از هویت اخلاقی خودپنداشتی شخصی است که براساس مجموعه‌ای از صفات اخلاقی تشکیل شده است (آکینو و رید^۷، ۲۰۰۲)؛ به عبارت دیگر، هویت اخلاقی نمایانگر پایبندی فرد به ارزش‌ها و اصول اخلاقی است (ترکاشوند و کرامتی، ۱۴۰۰). نخستین بار بلاسی^۸ (۱۹۸۰) با مطرح ساختن این مفهوم، رفتار اخلاقی را در بسیاری از پژوهش‌ها پیش‌بینی کرد. هویت اخلاقی انگیزه اخلاقی عمل کردن در رفتار است، بین قضاوت و عمل اخلاقی رابطه برقرار می‌کند و منجر به انجام رفتار اخلاقی براساس اصول اخلاقی تنیده در هویت فرد می‌شود (فاتحی و همکاران، ۱۳۹۹). بلاسی (۲۰۰۴) پیشنهاد کرد که هویت اخلاقی ممکن است به قضاوت‌های اخلاقی کمک کند و موجب شود که عمل اخلاقی

1. Academic Self- efficacy

2. Friesen

3. Skaalvik

4. moral identity

5. Erikson

6. Hogg

7. Aquino, & Reed

8. Blasi

مناسبی از فرد سر بزند. ما در ابتدا باید مسئولیت خودمان را در آن رفتار قضاوت کنیم؛ اینکه آیا ما در آن رفتار اخلاقی احساس مسئولیت می‌کنیم یا خیر تا حد زیادی به هویت ما بستگی دارد. اگر قضاوت ما درباره مسئولیت ما نسبت به آن عمل، با مرکزیت هویت ما باشد، در فرد برای انجام عمل اخلاقی ایجاد انگیزه می‌شود، زیرا افراد منطبق با هویت خود به انجام رفتار هدایت می‌شوند (انجم شعاع و همکاران، ۱۳۹۶). آکینو و رید (۲۰۰۲) برای هویت اخلاقی دو بعد درونی و بیرونی را مطرح کردند؛ بعد درونی به میزان عمق ارزش‌ها و آرمان‌های اخلاقی در خودپنداشت فرد اشاره دارد، معطوف به وجه خصوصی هویت اخلاقی است و درونی‌سازی^۱ نام دارد (جاودان و رییس سعدی، ۱۳۹۹). اخوی ثمرین و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که سازگاری تحصیلی با خودکارآمدی تحصیلی ارتباط مثبت و با خستگی هیجانی ارتباط منفی داشت؛ و خستگی هیجانی نقش میانجی در رابطه بین خودکارآمدی تحصیلی و سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان داشت. زارعی و شیروانی شیرینی (۱۴۰۰) در پژوهشی نشان دادند میان مؤلفه‌های هویت اخلاقی با و سبک‌های شناختی و سازگاری فردی - اجتماعی دانش‌آموزان رابطه مثبت برقرار است. همچنین هویت اخلاقی و سبک‌های شناختی به صورت مثبت قادر به پیش‌بینی متغیر سازگاری فردی - اجتماعی دانش‌آموزان بودند. بشرپور و عینی (۱۴۰۰) نشان دادند خودکارآمدی تحصیلی و تاب‌آوری تحصیلی نقش مهمی در سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری ایفا می‌کنند و می‌توانند در افزایش سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری مؤثر باشد. جعفری و عبدی زرین (۱۴۰۰) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که ۵۸/۳ درصد از واریانس سازگاری تحصیلی از طریق اشتیاق تحصیلی، هویت تحصیلی و پایستگی تحصیلی قابل پیش‌بینی است. همچنین اشتیاق تحصیلی، پایستگی تحصیلی و هویت تحصیلی به کاهش مشکلات سازگاری اجتماعی، عاطفی و تحصیلی دانش‌آموزان می‌انجامد و موجب ارتقا سطح سازگاری تحصیلی آنان می‌شود. کرانی (۱۴۰۰) در تحقیقی نشان داد که ارتباط منفی معناداری بین احساس خودکارآمدی و فرسودگی تحصیلی وجود دارد و ۳۰ درصد از فرسودگی تحصیلی به وسیله متغیر احساس خودکارآمدی تبیین می‌شود. مظلومیان و خزایی (۱۴۰۰) در تحقیقی به بررسی تأثیر ابعاد جو روانی - اجتماعی کلاس بر احساس دزدگی تحصیلی دانش‌آموزان دبیرستانی با نقش واسطه‌ای ابعاد خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان دختر و پسر سال سوم دوره دوم متوسطه شهر برازجان پرداختند. یافته‌ها نشان داد که جو روانی - اجتماعی کلاس قادر به پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی و دزدگی تحصیلی دانش‌آموزان هستند. گروتان^۲ و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهشی نشان دادند که امید به تحصیل توانسته نقش میانجی بین خودکارآمدی تحصیلی پیشرفت تحصیلی و ترک تحصیل داشته باشد. همچنین بین خودکارآمدی تحصیلی با پیشرفت تحصیلی و ترک تحصیل رابطه مستقیم و معناداری مشاهده شد. یانگ و همکاران (۲۰۱۹) در مقاله‌ای با نشان دادند که انسجام خانواده از طریق احساس امنیت و هویت بر سازگاری تحصیلی تأثیر می‌گذارد. احساس امنیت و هویت نقش‌های واسطه‌ای چندگانه در رابطه بین

1. internalization
2. Grøtan

انسجام خانواده و سازگاری تحصیلی ایفا کردند. پکران^۱ (۲۰۱۸) نشان داد که دانش‌آموزان با هویت تحصیلی موفق، پیشرفت تحصیلی بالاتری را کسب می‌کنند. همچنین آموزش برنامه سازگاری اجتماعی بر افزایش پایستگی و هویت تحصیلی در میان دانش‌آموزان مؤثر است. سونس^۲ و همکاران (۲۰۱۵) به این نتیجه رسیدند که رابطه مثبتی بین جهت-گیری‌های علیتی و هویت اخلاقی وجود دارد. کوربا^۳ و همکاران (۲۰۱۲) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که بین نیازهای اساسی روان‌شناختی با هویت تحصیلی رابطه مثبت و با خودناتوان سازی رابطه معکوس و معناداری وجود دارد. دانش‌آموزان به دلیل درگیر بودن با وقایع متعدد تحصیلی، هویتی، اجتماعی و... نیازمند یادگیری‌های ماندگارتر و افزایش سطح شناخت در جهت افزایش دانش می‌باشند که لازم است عوامل مؤثر بر هویت اخلاقی آنان مورد بررسی قرار گیرد. اهمیت بررسی هویت اخلاقی از آن جهت است که می‌تواند به پیشبرد اهداف آموزشی مدد رساند و باعث گردد بنیان‌تعلیم و تربیت از روش‌ها و اسلوب‌های مختلف یادگیری جهت ارتقای پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان و کمک به تربیت نیروی انسانی تحصیل کرده کمک نماید. با توجه به اینکه تاکنون پژوهشی در زمینه نقش هویت اخلاقی در پیش‌بینی سازگاری تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی در کشور انجام نشده است. دانش‌آموزان، معلمان، مدارس، سازمان آموزش و پرورش، مراکز تربیت معلم، می‌توانند از نتایج این پژوهش استفاده نمایند؛ بنابراین با توجه به مواردی که ذکر آن رفت ضرورت آن ایجاب می‌کند که نقش هویت اخلاقی در سازگاری تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان مورد بررسی قرار گیرد.

روش

روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و به لحاظ هدف از نوع کاربردی بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان دختر دوره دوم مقطع متوسطه شهر زاهدان در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ برابر با ۶۸۶۵ نفر که ۳۶۶ نفر دانش‌آموز (۱۳۳ نفر پایه دهم، ۱۲۱ نفر پایه یازدهم و ۱۱۲ نفر پایه دوازدهم) به طور طبقه‌ای تصادفی برحسب پایه تحصیلی انتخاب شدند. در این تحقیق برای گردآوری داده‌ها از سه پرسشنامه استاندارد به شرح ذیل استفاده شده است:

پرسشنامه هویت اخلاقی: این پرسشنامه به وسیله آکوینو و رید در سال ۲۰۰۲ ساخته و اعتباریابی شده است و دارای ۱۰ سؤال و دو زیر مقیاس درونی سازی (شامل سؤالات ۱-۲-۳-۴-۷-۱۰) و نمادی سازی (شامل سؤالات ۳-۵-۶-۸-۹) است. پاسخ‌دهی در مقیاسی از ۱ تا ۷ گسترده شده است و سؤالات ۴ و ۷ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شود. نمره بین ۱۰ تا ۲۰: اهمیت برای خویشتن هویت اخلاقی ضعیف است. نمره بین ۲۰ تا ۴۰: اهمیت برای خویشتن هویت اخلاقی متوسط است. نمره بالاتر از ۴۰: اهمیت برای خویشتن هویت اخلاقی قوی است. در مطالعه آکوینو و رید (۲۰۰۲) همسانی درونی از طریق آلفای کرونباخ این دو بعد درونی سازی و نمادی سازی به ترتیب ۰/۷۷ و ۰/۷۶ بود.

1. Pekrun
2. Soenens
3. Chorba

پرسشنامه سازگاری تحصیلی: پرسشنامه سازگاری تحصیلی بیکر و سریاک (۱۹۸۴) ساخته شده است. این مقیاس دارای ۲۴ گویه است با یک مقیاس لیکرت هفت درجه‌ای (اصلاً تا کاملاً) که هر ماده دارای ارزشی بین ۱ تا ۷ است. این پرسشنامه تک مؤلفه‌ای است. نمره آزمودنی در این مقیاس ۲۴ بین ۱۶۸ تا می‌گیرد که نمرات بالاتر نشانگر سازگاری بیشتر است. در مطالعه بیکر و سریاک (۱۹۸۴) ضریب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس سازگاری تحصیلی بالاتر از ۰/۸۰ بود. در پژوهش زارع، خرمائی، فرهاد، آربزی (۱۴۰۰) نیز آلفای محاسبه شده ۰/۸۰ بوده است. در پژوهش فتاحی، جدیدی، احدیان و مرادی (۱۴۰۰) نیز آلفای محاسبه شده ۰/۷۱ بوده است.

پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی: این پرسشنامه در سال ۱۹۹۹ توسط جینکز و مورگان ساخته شده که دارای ۳۰ سؤال و سه زیر مقیاس استعداد (شامل سؤالات ۱-۱۰)، کوشش (شامل سؤالات ۱۱-۲۰) و بافت (شامل سؤالات ۲۱-۳۰) است. این پرسشنامه براساس مقیاس چهار درجه‌ای که امتیاز ۴ برای گزینه کاملاً موافقم، امتیاز ۳ برای گزینه تا حدودی موافق، امتیاز ۲ برای گزینه تا حدودی مخالفم و امتیاز ۱ برای گزینه کاملاً مخالفم است و سؤالات ۴-۵-۱۵-۱۶-۱۹-۲۰-۲۲-۲۳ به صورت معکوس نمره‌گذاری شده است. حداقل نمره ۳۰ و حداکثر نمره ۱۲۰ می‌باشد. در مطالعه جینکز و مورگان (۱۹۹۹) میزان همسانی درونی مقیاس را با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۲ و سه زیر مقیاس استعداد، کوشش و بافت توسط جینکز و مورگان به ترتیب ۰/۷۸، ۰/۶۶ و ۰/۷۰ گزارش شده است. در پژوهش سبزیان و گراوند (۱۴۰۱) ضریب آلفای کرونباخ را برای خودکارآمدی کلی ۰/۷۴، خرده مقیاس‌های استعداد ۰/۷۱، بافت ۰/۶۴ و کوشش ۰/۶۷ بدست آوردند.

شیوه تجزیه و تحلیل داده‌ها: در این پژوهش، جهت تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین، نمودار) و به منظور آزمون فرضیه پژوهش، از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون استفاده شد.

یافته‌ها

یافته‌های توصیفی مربوط به میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش در جدول ۱ نشان داده شده است.

جدول ۱. میانگین و انحراف استاندارد سازگاری تحصیلی، خودکارآمدی تحصیلی و هویت اخلاقی

متغیرها	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	واریانس
سازگاری تحصیلی	۳۶۶	۱۱۰/۹۳	۹/۵۱	۹۰/۵۵
هویت اخلاقی	۳۶۶	۵۰/۷۱	۵/۶۹	۳۲/۴۴
درونی سازی	۳۶۶	۲۵/۲۷	۲/۹۰	۸/۴۴
نمادی سازی	۳۶۶	۲۵/۴۵	۳/۱۱	۹/۷۰
خودکارآمدی تحصیلی	۳۶۶	۹۰/۹۵	۱۰/۵۸	۱۱۱/۹۶
استعداد	۳۶۶	۳۰/۳۶	۳/۷۲	۱۳/۸۹
کوشش	۳۶۶	۳۰/۳۲	۳/۴۹	۱۲/۱۹
بافت	۳۶۶	۳۰/۲۷	۳/۵۲	۱۲/۴۱

جدول ۲. نتایج ضریب همبستگی پیرسون براساس هویت اخلاقی و سازگاری تحصیلی

متغیرها	۱	۲	۳	۴
درونی سازی	۱			
نمادی سازی	-.۷۹۰**	۱		
هویت اخلاقی	-.۹۴۲**	-.۹۵۰**	۱	
سازگاری تحصیلی	-.۷۷۴**	-.۷۸۳**	-.۸۲۳**	۱

N=۳۶۶، ۰/۰۱**

یافته‌های حاصل از جدول ۲ نشان می‌دهد که ضریب همبستگی بین مؤلفه درون‌سازی با سازگاری تحصیلی برابر با ($r=۰/۷۷۴$)، ضریب همبستگی بین مؤلفه نمادی سازی با سازگاری تحصیلی برابر با ($r=۰/۷۸۳$) و ضریب همبستگی بین هویت اخلاقی با سازگاری تحصیلی برابر با ($r=۰/۸۲۳$) می‌باشد که در سطح اطمینان ۹۹ درصد رابطه مثبت و معنا-دار است ($P<۰/۰۱$)؛ بنابراین بین هویت اخلاقی با سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان دختر دوره دوم مقطع متوسطه شهر زاهدان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد که هر چه هویت اخلاقی بیشتر باشد، سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان نیز بیشتر می‌شود.

جدول ۳. نتایج ضریب همبستگی پیرسون براساس هویت اخلاقی و خودکارآمدی تحصیلی

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
درونی سازی	۱						
نمادی سازی	۰/۷۹۰**	۱					
هویت اخلاقی	۰/۹۴۲**	۰/۹۵۰**	۱				
استعداد	۰/۷۰۲**	۰/۸۳۵**	۰/۸۱۵**	۱			
کوشش	۰/۷۴۶**	۰/۸۴۲**	۰/۸۴۰**	۰/۹۳۲**	۱		
بافت	۰/۷۳۱**	۰/۸۲۹**	۰/۸۲۶**	۰/۹۵۸**	۰/۹۷۷**	۱	
خودکارآمدی تحصیلی	۰/۷۳۶**	۰/۸۴۸**	۰/۸۳۹**	۰/۹۷۹**	۰/۹۸۴**	۰/۹۳۳**	۱

N=۳۶۶، ۰/۰۱**

یافته‌های حاصل از جدول ۳ نشان می‌دهد که ضریب همبستگی بین مؤلفه درون‌سازی با مؤلفه استعداد، کوشش، بافت و متغیر خودکارآمدی تحصیلی به ترتیب برابر با ($r=۰/۷۰۲$ ، $r=۰/۷۴۶$ ، $r=۰/۷۳۱$ ، $r=۰/۷۳۶$) و ضریب همبستگی بین مؤلفه نمادی‌سازی با مؤلفه استعداد، کوشش، بافت و متغیر خودکارآمدی تحصیلی به ترتیب برابر با ($r=۰/۸۳۵$ ، $r=۰/۸۴۲$ ، $r=۰/۸۲۹$ ، $r=۰/۸۴۸$) و ضریب همبستگی بین هویت اخلاقی با مؤلفه استعداد، کوشش، بافت و متغیر خودکارآمدی تحصیلی به ترتیب برابر با ($r=۰/۸۱۵$ ، $r=۰/۸۴۰$ ، $r=۰/۸۲۶$ ، $r=۰/۸۳۹$) می‌باشد که در سطح اطمینان ۹۹ درصد رابطه مثبت و معنادار است ($P<۰/۰۱$)؛ بنابراین بین هویت اخلاقی با خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان دختر دوره دوم مقطع متوسطه شهر زاهدان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد که هر چه هویت اخلاقی بیشتر باشد، خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان نیز بیشتر می‌شود.

جدول ۴. خلاصه الگوی رگرسیون پیش‌بینی سازگاری تحصیلی براساس هویت اخلاقی

متغیرها	R	R ² تعدیل شده	F	ضرایب غیراستاندارد		t	sig
				B	خطا		
سازگاری تحصیلی	۰/۸۲۳	۰/۶۷۶	۷۶۳/۵۸	۱/۳۷	۰/۰۵۰	۲۷/۶۳	۰/۰۰۱

نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد که متغیر هویت اخلاقی توانسته با مقدار ضریب تبیین (R²) ۰/۶۷۶ سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی نماید که این پیش‌بینی با توجه به مقدار (F=۷۶۳/۵۸، β=۰/۸۲۳، t=۲۷/۶۳، P<۰/۰۱) در سطح اطمینان ۹۹ درصد معنادار می‌باشد؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت هویت اخلاقی می‌تواند ۶۷/۶ درصد از تغییرات سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان دختر دوره دوم مقطع متوسطه شهر زاهدان را پیش‌بینی نمایند.

جدول ۵. خلاصه الگوی رگرسیون پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی براساس هویت اخلاقی

متغیرها	R	R ² تعدیل شده	F	ضرایب غیراستاندارد		t	sig
				B	خطا		
خودکارآمدی تحصیلی	۰/۸۳۹	۰/۷۰۴	۸۶۸/۱۳	۱/۵۵	۰/۰۵۳	۲۹/۴۶	۰/۰۰۱

نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد که متغیر هویت اخلاقی توانسته با مقدار ضریب تبیین (R²) ۰/۷۰۴ خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی نماید که این پیش‌بینی با توجه به مقدار (F=۸۶۸/۱۳، β=۰/۸۳۹، t=۲۹/۴۶، P<۰/۰۱) در سطح اطمینان ۹۹ درصد معنادار می‌باشد؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت هویت اخلاقی می‌تواند ۷۰/۴ درصد از تغییرات خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان دختر دوره دوم مقطع متوسطه شهر زاهدان را پیش‌بینی نمایند.

جدول ۶. خلاصه نتایج الگوی رگرسیون گام‌به‌گام مؤلفه‌های هویت اخلاقی و سازگاری تحصیلی

گام	متغیر	R	R ² تعدیل شده	F	Beta	t	sig
۱	نمادی سازی	۰/۷۸۳	۰/۶۱۱	۵۷۵/۳۱	۰/۷۸۳	۲۳/۹۸	۰/۰۰۱
۲	نمادی سازی	۰/۸۲۳	۰/۶۷۵	۳۸۰/۷۵	۰/۴۵۴	۹/۳۳	۰/۰۰۱
	درونی سازی				۰/۴۱۵	۸/۵۳	۰/۰۰۱

براساس نتایج جدول ۶ در گام اول مؤلفه نمادی‌سازی وارد معادله رگرسیون شده که توانسته به میزان ۶۱ درصد واریانس تغییرات متغیر سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کند. در گام بعدی مؤلفه درونی‌سازی نیز وارد معادله شده است و توانسته به همراه مؤلفه نمادی‌سازی به میزان ۶۷/۵ درصد واریانس تغییرات را برای سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کنند؛ بنابراین مؤلفه نمادی‌سازی (P<۰/۰۰۱ و Beta=۰/۷۸۳) و مؤلفه درونی‌سازی (P<۰/۰۰۱ و Beta=۰/۴۱۵) دارای رابطه مثبت و معنی‌داری با سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان می‌باشند و پیش‌بینی کننده مثبتی برای آن متغیر محسوب می‌شوند.

جدول ۷: خلاصه نتایج الگوی رگرسیون گام‌به‌گام مؤلفه‌های هویت اخلاقی و خودکارآمدی تحصیلی

گام	متغیر	R	R ² تعدیل شده	F	Beta	t	sig
۱	نمادی سازی	۰/۸۴۸	۰/۷۱۹	۹۳۲/۹۰	۰/۸۴۸	۳۰/۵۴	۰/۰۰۱

۰/۰۰۱	۱۵/۹۵	۰/۷۰۹	۴۹۳/۱۷	۰/۷۳۰	۰/۸۵۵	نمادی سازی	۳
۰/۰۰۱	۳/۹۶	۰/۱۷۶				درونی سازی	

براساس نتایج جدول (۷) در گام اول مؤلفه نمادی‌سازی وارد معادله رگرسیون شده که توانسته به میزان ۷۱/۹ درصد واریانس تغییرات متغیر خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کند. در گام بعدی مؤلفه درونی‌سازی نیز وارد معادله شده است و توانسته به همراه مؤلفه نمادی‌سازی به میزان ۷۳ درصد واریانس تغییرات را برای خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کنند؛ بنابراین مؤلفه نمادی‌سازی ($P < ۰/۰۰۱$ و $Beta = ۰/۸۴۸$) و مؤلفه درونی‌سازی ($P < ۰/۰۰۱$ و $Beta = ۰/۱۷۶$) دارای رابطه مثبت و معنی‌داری با خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان می‌باشند و پیش‌بینی‌کننده مثبتی برای آن متغیر محسوب می‌شوند.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف تعیین بررسی نقش هویت اخلاقی در پیش‌بینی سازگاری تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوره دوم شهر زاهدان در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ انجام گرفت. نتایج ضریب همبستگی نشان داد بین هویت اخلاقی با سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد یعنی که هر چه هویت اخلاقی بیشتر باشد، سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان نیز بیشتر می‌شود. این نتایج با یافته‌های پژوهش زارعی و شیروانی شیرینی (۱۴۰۰) بشرپور و عینی (۱۴۰۰)، جعفری و عبدی زرین (۱۴۰۰) و کرانی (۱۴۰۰) همسو می‌باشد. آن‌ها نشان دادند که بین هویت اخلاقی با سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معناداری وجود دارد. گاهی ملاحظه می‌شود که دانش‌آموزان کودک و نوجوان از وجود برخی دردها و شکایات مختلف در بدن خود از قبیل دل درد، سردرد و ... ناراحت هستند، به طور کلی این حالت طبیعی است و ممکن است برای هر فردی پیش بیاید، اما اگر این مشکلات در دفعات زیادی تکرار شود، ممکن است نشان‌دهنده وضعیت بد آنان در مدرسه باشد. این گروه از دانش‌آموزان هر روز با احساس بی‌زاری و خستگی بدی از مدرسه بیدار شده و تمایلی به مدرسه رفتن ندارند، در واقع آنان بودن در محیط مدرسه و یادگیری را دوست ندارند. مشکل آنان، مشکل درسی و یادگیری نیست، بلکه ماهیت مسئله آنان چیز دیگری است؛ در واقع این گروه از دانش‌آموزان به دلایل عاطفی-هیجانی و در عبارت کلی‌تر، به دلیل روان‌شناختی در سازگاری با مدرسه و یا احتمالاً در یادگیری دچار مشکل هستند. با توجه به رو به گسترش بودن مشکلات روانی-رفتاری در بین گروه سنی دانش‌آموزان در سطح دبستان تا دبیرستان از یک سو و همچنین پیامدهای مختلف این‌گونه مشکلات که حوزه‌های تحصیلی-آموزشی، اجتماعی-ارتباطی و روان‌شناختی را در بر می‌گیرد، اگر مشکلات به موقع شناسایی نشوند و مداخله مناسب در زمان مشخص صورت نگیرد، کودکان و نوجوانان با مشکلات جدی و جبران‌ناپذیری مواجه خواهند شد.

نتایج ضریب همبستگی نشان داد بین هویت اخلاقی با خودکارآمدی تحصیلی (و مؤلفه‌های آن) رابطه مثبت و معناداری وجود دارد که هر چه هویت اخلاقی بیشتر باشد، خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان نیز بیشتر می‌شود. این نتایج با یافته‌های پژوهش گروتان، ساند و بیرکست (۲۰۱۹) پکران (۲۰۱۷)، کرانی (۱۴۰۰) با توجه به متغیرهای مورد

مطالعه هماهنگ می‌باشد. دانش‌آموزان با خودکارآمدی بالا معتقدند که قادرند به طور مؤثرتری از رویدادهای زندگی خود برآیند و نسبت به کسانی که خودکارآمدی پایین‌تری دارند انتظار موفقیت دارند. این افراد در تردیدهای خود غرق نمی‌شوند و به تکالیف دشوار به عنوان چالش نگاه می‌کنند نه به عنوان تهدید و معمولاً دنبال چالش هستند. عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان به شدت متأثر از عقاید خودکارآمدی آنان است، خودکارآمدی به مهارت‌های افراد مربوط نمی‌باشد بلکه به آنچه شخص باور دارد و تحت شرایط خاصی می‌تواند انجام دهد مربوط می‌شود.

نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که هویت اخلاقی توانست ۶۷/۶ درصد سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کند. این نتایج با یافته‌های زارعی و شیروانی شیری (۱۴۰۰) که نشان دادند مؤلفه‌های هویت اخلاقی، بین مؤلفه‌های (درونی سازی و نمادی سازی) و سازگاری فردی - اجتماعی رابطه مثبت برقرار بود. همسو می‌باشد. همچنین با یافته‌های بشرپور و عینی (۱۴۰۰)، جعفری و عبدی زرین (۱۴۰۰) و کرانی (۱۴۰۰) همسو می‌باشد. در تبیین یافته‌های حاصل از آزمون این فرضیه می‌توان گفت عوامل فردی و محیطی متعددی می‌تواند استانداردهای هویت اخلاقی دانش‌آموزان از جمله تکیه بر تلاش‌های شخصی، دوری از تنبلی و پرهیز از شیوه‌های غیراخلاقی را تحت تأثیر قرار دهد. صداقت، امانت‌داری، رعایت انصاف، اعتمادپذیری و رفتار برابر در تمامی محیط‌های آکادمیکی و تحصیلی از زمره استانداردهای هویت اخلاقی بسیار حائز اهمیت و پر توجه است. شواهد پژوهشی متعددی تا کنون نشان داده‌اند که هویت اخلاقی برای خودکارآمدی، سازگاری تحصیلی، عملکرد فردی و جمعی در محیط‌های مختلف از جمله محیط‌های آموزشی اهمیت ویژه و اساسی برخوردارند. در زمینه می‌توان با تحقق عدالت آموزشی از طریق فراهم‌سازی جو و فضای سالم در دانشگاه‌ها می‌توان سطح هویت اخلاقی دانش‌آموزان را تقویت نمود. برای نمونه توجه و احترام باثبات و یکدست، رعایت‌شان و منزلت دانش‌آموزان، توجه به نیازهای تمامی دانش‌آموزان و عدم تبعیض در ارزیابی و آموزش، همگی عواملی هستند که موجب تقویت اخلاقی دانش‌آموزان می‌شوند. سازگاری تحصیلی از طریق رضایت ذهنی فرد از ارتباطات بین فردی در محیط آموزشی و همچنین با عملکرد تحصیلی مشخص می‌شود، لذا با تکیه بر نتایج تحقیق حاضر می‌توان گفت تقویت هویت اخلاقی، می‌تواند توانمندی فراگیران را در انطباق با شرایط و الزامات تحصیل و نقش‌هایی که مدرسه به عنوان یک نهاد اجتماعی فراروی آن‌ها فرار می‌دهد، افزایش می‌دهد.

نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که هویت اخلاقی توانست ۷۰/۴ درصد خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کند. این نتایج با یافته‌های پژوهش پکران (۲۰۱۷) که نشان داد دانش‌آموزان با هویت تحصیلی موفق، پیشرفت تحصیلی بالاتری را کسب می‌کنند و آموزش برنامه سازگاری اجتماعی بر افزایش پایداری و هویت تحصیلی در میان دانش‌آموزان مؤثر است، همسو می‌باشد. همچنین با یافته‌های پژوهش کرانی (۱۴۰۰) با توجه به متغیرهای مورد مطالعه هماهنگ می‌باشد. پیازه معتقد است طرح واژه‌های خودکارآمدی طی درون‌سازی و برون‌سازی‌های بی‌شماری شکل می‌گیرد که در محیط‌های غنی رخ می‌دهد. خودکارآمدی به واسطه‌ی انگیزه درونی موجب می‌شود که فرد به طور خودانگیخته در محیط آموزشی تلاش کند و به باورهای خودکارآمدی دست یابد (گل محمدی، ۱۳۹۰). باورهای

خودکارآمدی بر انتخاب‌های افراد، رشته و جریانی از عمل که دنبال می‌کنند تأثیر می‌گذارد و افراد گرایش به پرداختن کارهایی دارند که در آن احساس قابلیت و اطمینان کنند و از کارهایی که احساس می‌کنند توانایی انجام آن را ندارند، دوری می‌نمایند. از طریق خودکارآمدی بسیاری از دانش‌آموزان رفتارهای اجتماعی خود و بسیاری از خصوصیات شخصی خود را بسط می‌دهند (سیوندانی، ۱۳۹۹). باورهای هر فرد از خود یکی از عوامل مهم در موفقیت اوست؛ هویت اخلاقی در همه واکنش‌های ارزشی او نمود پیدا می‌کند. این ارزشیابی از خویشتن، اثرات مهمی در جریانات فکری و احساسات، تمایلات، ارزش‌ها و هویت و هدف‌های فرد داشته و کلید فهم هویت و رفتار فرد می‌باشد. در بیش‌تر تحقیقات مشاهده شده است که هویت اخلاقی افراد بیش از سایر متغیرهای انگیزشی نظیر خودپنداره یا عزت‌نفس و حتی در مواردی بیش از متغیرهایی مثل توانایی یا استعداد می‌تواند پیش‌بینی‌کننده خودکارآمدی باشد (سیوندی، ۱۳۹۹). هویت اخلاقی بدین جهت که تأثیر خود را از طریق کوشش و پافشاری در انجام تکلیف، استفاده از راهبردهای شناختی در مواجهه با مشکلات، انتخاب رشته و شغل و انتخاب تکالیف چالش‌انگیز و توانایی کسب مهارت لازم متناسب با توان و استعداد خود اعمال می‌کند به عنوان متغیری مؤثر بر خودکارآمدی تحصیلی قلمداد می‌شود.

نتایج تحلیل رگرسیون حاکی از آن بود مؤلفه‌های هویت اخلاقی قادر به پیش‌بینی ۶۷/۵ درصد تغییرات متغیر سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان بودند. این نتایج با یافته‌های سونس و همکاران (۲۰۱۵) که نشان دادند رابطه مثبتی بین جهت‌گیری‌های علیتی و ابعاد هویت اخلاقی وجود دارد. یانگ و همکاران (۲۰۱۹) نیز نشان دادند احساس امنیت و هویت نقش‌های واسطه‌ای چندگانه در رابطه بین انسجام خانواده و سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان دارد. پژوهش‌گروتان و همکاران (۲۰۱۹) که نشان دادند که هویت اخلاقی توانسته نقش میانجی بین خودکارآمدی تحصیلی پیشرفت تحصیلی و ترک تحصیل داشته باشد. همچنین بین خودکارآمدی تحصیلی با پیشرفت تحصیلی و ترک تحصیل رابطه مستقیم و معناداری مشاهده شد، هماهنگ و همسو می‌باشد. همچنین با یافته‌های پژوهش کرانی (۱۴۰۰)، یانگ و همکاران (۲۰۱۹)، پکران (۲۰۱۷) با توجه به متغیرهای مورد مطالعه هماهنگ می‌باشد.

و در نهایت نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد مؤلفه‌های هویت اخلاقی قادر به پیش‌بینی ۷۳ درصد تغییرات متغیر خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان بودند. این نتایج با یافته‌های پژوهش‌گروتان و همکاران (۲۰۱۹) که نشان دادند که هویت اخلاقی توانسته نقش میانجی بین خودکارآمدی تحصیلی پیشرفت تحصیلی و ترک تحصیل داشته باشد. همچنین بین خودکارآمدی تحصیلی با پیشرفت تحصیلی و ترک تحصیل رابطه مستقیم و معناداری مشاهده شد، هماهنگ و همسو می‌باشد. همچنین با یافته‌های پژوهش پکران (۲۰۱۷) و کرانی (۱۴۰۰) با توجه به متغیرهای مورد مطالعه هماهنگ می‌باشد.

جامعه آماری این پژوهش دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر زاهدان بوده لذا تعمیم نتایج حاصله به سایر جوامع آماری باید با احتیاط و به شرط تشابه شرایط فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی آن‌ها با جامعه آماری این پژوهش صورت گیرد و نتایج این پژوهش به دلیل استفاده از پرسشنامه تمام محدودیت‌های پرسشنامه را دارا است. با توجه به

نتایج پژوهش پیشنهاد می‌شود پیشنهاد می‌شود به منظور تقویت عوامل مؤثر بر افزایش، هویت اخلاقی، سازگاری تحصیلی و خودکارآمدی، بایستی دوره‌های آموزشی یا کارگاه‌های تخصصی برگزار شود و در همین رابطه از اساتید صاحب‌نظر دعوت به عمل آید. از آنجا که فرایند مشاوره می‌تواند در دانش‌آموزان تأثیر مثبت و مهمی داشته باشد و همچنین می‌تواند کمک زیادی به افزایش کیفیت متغیرهای روانی معلمان مدارس که تحت فشار و استرس فراوانی هستند، بکند، لذا مشاوران مدارس جلسات مشاوره‌ای ویژه‌ای برای معلمان و دانش‌آموزان طرح‌ریزی نمایند و با دانش و تجربه خود نیز بر غنا و تأثیرگذاری آن بیفزایند.

منابع

- اخوی ثمرین، زهرا، ابراهیمی، سودابه، شاکری، رسول، شکوهی‌راد، مریم (۱۴۰۱). مدل‌یابی معادلات ساختاری سازگاری تحصیلی بر مبنای خودکارآمدی تحصیلی با میانجی‌گری خستگی هیجانی در دانش‌آموزان، مجله مطالعات روانشناسی تربیتی، ۱۹(۴۵)، ۱-۱۳.
- انجم شعاع، محمدرئوف، حسینچاری، مسعود، لطیفیان، مرتضی و خرمایی، فرهاد (۱۳۹۶). رابطه هوش عمومی و استدلال اخلاقی: نقش واسطه‌ای ابعاد هویت اخلاقی، مجله مطالعات روانشناسی تربیتی، ۱۴(۲۷)، ۶۳-۸۶.
- اینالو، مهدی، قمری، محمد (۱۴۰۰). پیش‌بینی سازگاری تحصیلی براساس راهبردهای مقابله‌ای و اخلاق تحصیلی دانش‌آموزان، آموزش و ارزشیابی، ۱۴(۵۵)، ۱۳-۳۴.
- بشروپور، سجاده، عینی، ساناز (۱۴۰۰). نقش میانجی تاب‌آوری تحصیلی در رابطه بین خودکارآمدی تحصیلی با سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری، کودکان استثنایی، ۲۱(۱)، ۶۴-۵۳.
- ترکاشوند، معصومه، کرامتی، هادی (۱۴۰۰). پیش‌بینی انواع قلدری براساس زیر مقیاس‌های گسست اخلاقی و هویت اخلاقی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی شهر تهران، ۱۲(۲)، ۹۳-۱۱۰.
- تمنائی‌فر، محمدرضا؛ رضایی، حسین؛ حدادی، ستاره (۱۳۹۸). پیش‌بینی عملکرد تحصیلی براساس سازگاری و صفات شخصیت در دانشجویان. مجله دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد، ۶۲(۴)، ۴۸۷-۳۷۴.
- جاودان، موسی، ربیب سعیدی، ربیب حسن (۱۳۹۹). تأثیر نیازهای روان‌شناختی بر جهت‌گیری آینده تحصیلی و هویت تحصیلی دانش‌آموزان، مجله مطالعات روانشناسی تربیتی، ۱۷(۳۸)، ۲۵-۴۶.
- جعفری، زهرا، عبدی زرین، سهراب (۱۴۰۰). رابطه اشتیاق تحصیلی، هویت تحصیلی و پایستگی تحصیلی با سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان، مجله مطالعات روانشناسی تربیتی، ۱۷(۴۳)، ۶۳-۸۴.
- زارع، معصومه، خرمائی، فرهاد، آریزی، محسن (۱۴۰۰). رابطه ساختاری منش‌های مثبت اخلاقی و سازگاری تحصیلی در دانشجویان دانشگاه شیراز، آموزش و ارزشیابی، ۱۴(۵۵)، ۳۵-۵۵.
- زارعی، لیلا، شیروانی شیری، علی (۱۴۰۰). در بررسی رابطه بین هویت اخلاقی و سبک‌های شناختی با سازگاری فردی و اجتماعی در دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه اول، ۱۷(۶۰)، ۱۶۹-۱۹۴.
- سبزیان، سعیده، گراوند، هوشنگ (۱۴۰۱). ارائه مدل علی تأثیر ادراکات کیفیت کلاسی و عدالت آموزشی بر تقلب تحصیلی با توجه به نقش میانجی‌گری خودکارآمدی تحصیلی، مجله مطالعات روانشناسی تربیتی، ۱۹(۴۶)، ۶۳-۸۴.

شیخ الاسلامی، علی، برزگر بفرویی، کاظم و خداوردی، ترانه. (۱۳۹۲). نقش خودکارآمدی تحصیلی، خودنظم دهی فراشناختی و تفکر انتقادی در پیش‌بینی عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان مقطع دبیرستان. پژوهش در نظام‌های آموزشی، ۷(۲۳)، ۱۱۱-۱۲۲.

شیخ الاسلامی، علی، سلیمانی، اسماعیل و محرم‌زاده، هنگامه. (۱۳۹۷). اثربخشی آموزش حل مسئله‌ی اجتماعی بر سازگاری و خودکارآمدی دانش‌آموزان زورگو. فصلنامه روانشناسی تربیتی، ۱۳(۴۷)، ۴۹-۷۳.

شیخ الاسلامی، علی و سیداسماعیلی قمی، نسترن. (۱۴۰۰). اثربخشی آموزش ایمن‌سازی در برابر استرس بر خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان پس‌دچار استرس تحصیلی. دو فصلنامه راهبردهای شناختی در یادگیری، ۹(۱۷)، ۱۶۱-۱۴۹.

فاتحی، امیرعباس، یوسفی، فریده، ملکی‌زاده، علی‌اصغر (۱۳۹۹). نقش واسطه‌ای هویت اخلاقی در رابطه بین الگوهای ارتباطی خانواده و شادکامی، روانشناسی تحولی: روانشناسان ایرانی، ۱۶(۶۴)، ۳۶۴-۳۵۱.

فتاحی، امید، جدیدی، هوشنگ، احمدیان، حمزه، مرادی، امید (۱۴۰۰). اثربخشی بسته آموزشی تاب‌آوری تحصیلی، دلبستگی به مدرسه، خودپنداره تحصیلی و درگیری تحصیلی بر سازگاری تحصیلی، مجله مطالعات روانشناسی تربیتی، ۱۸(۴۳)، ۸۴-۶۳.

فرید، ابوالفضل، اشرف زاده، توحید (۱۴۰۰). تبیین علی سرزندگی تحصیلی براساس تعامل معلم- دانش‌آموز، خودکارآمدی و امید تحصیلی، اندیشه‌های نوین تربیتی، ۱۷(۲)، ۲۲۷-۲۰۳.

کرانی، زهرا (۱۴۰۰). تحلیل رابطه احساس خودکارآمدی با فرسودگی تحصیلی دانشجویان دانشگاه رازی کرمانشاه، راهبردهای آموزش در علوم پزشکی، ۱۴(۱)، ۳۴-۲۳.

محمودی، اعظم (۱۴۰۰). نقش استادان در افزایش خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان معلمان رشته عربی، پژوهش در آموزش زبان و ادبیات عرب، ۳(۴)، ۲۴-۹.

مظلومیان، سعید، خزایی، سمیه (۱۴۰۰) و مدل علی جو روانی- اجتماعی کلاس و احساس دزدگی تحصیلی با نقش واسطه‌ای خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه، مجله مطالعات روانشناسی تربیتی، ۱۸(۴۲)، ۲۱۲-۱۷۸.

References

- Alghamdia, A., Karpinski, A. C., Lepp, A. & Barkley, J. (2020). Online and face-to-face classroom multitasking and academic performance: Moderated mediation with self-efficacy for self-regulated learning and gender. *Computers in Human Behavior*, 102, 214-222.
- Aquino, K., & Reed, I. I. (2002). The self-importance of moral identity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 83(6), 1423-1440.
- Aslan, M. and Kosir, S. (2021). Survey data showing the influences of school attachment among secondary school students in Albania. *Data in Brief*, Volume 35, April 2021, 106949. doi.org/10.1016/j.dib.2021.106949.
- Chorba, K. Was, C., & Isaacson, R. M (2012) "Individual differences in academic identity, self-handicapping, and anxiety in undergraduate college students, *Individual Differences Research*, 10(2), 60-68.
- Friesen, H. H. (2019). The role of mentoring on hispanic graduate students' sense of belonging and academic self-efficacy. *Journal of Hispanic Higher Education*, 1- 13.
- Grøtan, K., Sund, E. R., Bjerkeset, O. (2019). Mental Health, Academic Self-Efficacy and Study Progress among College Students. *Frontiers in Psychology*, 10, 1-11.

- Hogg, M. A. (2016). Social identity theory. In S. McKeown, R. Haji, & N. Ferguson (Eds.), *Peace psychology book series. Understanding peace and conflict through social identity theory: Contemporary global perspectives* (p. 3- 17). Springer International Publishing.
- Liran, B.H., Millar, P. (2019). The role of psychological capital in academic adjustment among university student. *Journal of Happiness studies*, 8, 1-15.
- Pekrun, R. (2018). Control-value theory: A social-cognitive approach to achievement emotions. In G. A. D. Liem, & D. M. McInerney (Eds). *Big theories revisited 2: A volume of research on sociocultural influences on motivation and learning* (pp. 162–190). Charlotte, NC, USA: Information Age Publishing.
- Shen, C. X. (2018). Does school-related internet information seeking improve academic self-efficacy? The moderating role of internet information seeking styles. *Computers in Human Behavior*, 86, 91-98.
- Skaalvik, C. (2020). School principal self-efficacy for instructional leadership: relations with engagement, emotional exhaustion and motivation to quit. *Social Psychology of Education*, 23(2), 479-498.
- Soenens, B., Berzonsky, M.D., Vansteenkiste, M., Beyers, W. & Goossens, L. (2015). Identity styles and causality orientations: In search of the motivational underpinnings of the identity exploration process. *European Journal of Personality*, 19(1), 427- 442.
- Van Rooij, E. C., Jansen, E. P., & van de Grift, W. J. (2018). Correction to: First-year university students' academic success: the importance of academic adjustment. *European Journal of Psychology of Education*, 1-10.
- Was, C.A., & Isaacson, R.M. (2009). The development of a measure of academic identity status. *Journal of Research in Education*, 18, 94-105.
- Wu, J., & Liu, S. (2019). A comparative study of educational placement and school adjustment of children with cochlear implants between China and Czech Republic. *Children and Youth Services Review*, 103, 107-115.